

УДК 374.091.33-027.22-027.556]:[001:6
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-2-44>

Віталій РАБЕЦЬ,
orcid.org/0009-0004-8934-595X
аспірант кафедри позашкільної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна) *v.i.rabets@udu.edu.ua*

Віталій ГРИГОРЕНКО,
orcid.org/0009-0001-6983-0884
аспірант кафедри позашкільної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна) *v.a.hryhorenko@udu.edu.ua*

Олександр ШЕВЧЕНКО,
orcid.org/0000-0003-0881-0326
доктор філософії в галузі педагогіки,
доцент кафедри позашкільної освіти
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(Київ, Україна) *o.a.shevchenko@pnu.edu.ua*

ФУНКЦІОНУВАННЯ ГУРТКІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО НАПРЯМУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

У статті розглядаються виклики та перспективи розвитку гуртків науково-технічного напрямку позашкільної освіти в сучасних соціально-економічних умовах. Актуалізуються найважливіші завдання позашкільної освіти в умовах воєнних дій в Україні, що полягають у вихованні патріотизму, високого рівня моральності та відповідальності у дітей та молоді. Визначено, що освітня діяльність гуртків має бути спрямована на формування образу високоморального, творчого громадянина, відповідального за долю своєї країни, укоріненого в духовних та культурних традиціях українського народу. Метою статті визначено аналіз стану функціонування гуртків науково-технічного напрямку позашкільної освіти в умовах воєнного стану та євроінтеграційних процесів. У роботі використані такі методи дослідження: аналіз наукових праць, статистичних даних та нормативно-правових документів. У змісті статті обґрунтовані особливості позашкільної освіти як ефективного інструменту соціалізації дітей та середовища для формування ініціативності та творчої самореалізації учнів. Залучення учнів до технічної творчості у закладах позашкільної освіти забезпечує допрофільну підготовку учнів, ранню професійну орієнтацію, поглиблене знання в різних галузях науки і техніки. В роботі охарактеризовані профілі науково-технічного напрямку позашкільної освіти: інформаційно-технічний, спортивно-технічний, предметно-технічний, художньо-технічний та виробничо-технічний. Подані результати аналізу статистичних даних, що демонструє скорочення кількості профільних закладів позашкільної освіти науково-технічного напрямку, проте збереження попиту на гуртки даного напрямку. Узагальнюючи результати теоретичного дослідження зроблено висновок, що позашкільна освіта має значний потенціал у формуванні національної ідентичності молоді на основі практично орієнтованої діяльності. В умовах воєнного стану робота гуртків науково-технічного напрямку повинна бути спрямована на формування у вихованців національної ідентичності, відновлення історичної пам'яті, підтримку сучасних борців за незалежність, утвердження європейських цінностей, діджиталізацію освітнього процесу та підготовку молоді до післявоєнного відновлення держави.

Ключові слова: гурткова робота, гуртки технічної творчості, заклади позашкільної освіти, науково-технічний напрям, позашкільна освіта.

Vitalii RABETS,

orcid.org/0009-0004-8934-595X

*Postgraduate Student at the Department of After-school Education
Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University
(Kyiv, Ukraine) v.i.rabets@udu.edu.ua*

Vitalii GRIGORENKO,

orcid.org/0009-0004-8934-595X

*Postgraduate Student at the Department of After-school Education
Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University
(Kyiv, Ukraine) v.a.hryhorenko@udu.edu.ua*

Oleksandr SHEVCHENKO,

orcid.org/0000-0003-0881-0326

*Doctor of Philosophy in Education,
Lecturer at the Department of After-school Education
Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University
(Kyiv, Ukraine) o.a.shevchenko@npu.edu.ua*

FUNCTIONING OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL CIRCLES OF AFTER-SCHOOL EDUCATION IN MODERN SOCIAL AND ECONOMIC CONDITIONS

The article examines the challenges and prospects for the development of scientific and technical circles of after-school education in modern socio-economic conditions. The most important tasks of after-school education in the conditions of military operations in Ukraine are being updated. They consist in the education of patriotism, a high level of morality and responsibility in children and youth. It was determined that the educational activity of the circles should be aimed at forming the image of a highly moral, creative citizen, responsible for the fate of his country, preserving the spiritual and cultural traditions of the Ukrainian people. The purpose of the article is to analyze the state of functioning of scientific and technical circles of after-school education in the conditions of martial law and European integration processes. The following research methods are used in the work: analysis of scientific papers, statistical data, and legal documents. The content of the article substantiates the peculiarities of after-school education as an effective tool for the socialization of children, as well as an environment for students' creative self-realization. Involvement of children in technical creativity in after-school education institutions provides pre-professional training of students, early professional orientation, in-depth knowledge in various fields of science and technology. The work describes the profiles of the scientific and technical direction of after-school education: information-technical, sports-technical, subject-technical, artistic-technical, and production-technical. The presented results of the analysis of statistical data demonstrate a reduction in the number of specialized institutions of after-school education in the scientific and technical direction. The preservation of demand for circles in this direction is noted. Summarizing the results of the theoretical research, it was concluded that after-school education has a significant potential in the formation of the national identity of young people based on practical activities. In the conditions of martial law, the work of scientific and technical circles should be aimed at forming a national identity among pupils, restoring historical memory, supporting modern fighters for independence, affirming European values, digitizing the educational process and preparing young people for the post-war restoration of the state.

Key words: *after-school education, after-school education institutions, group work, circles of technical creativity, scientific and technical direction.*

Постановка проблеми. Одним із найважливіших завдань, що ставиться перед сучасною освітою в умовах воєнних дій на території української держави є виховання патріотизму у дітей і молоді, високого рівня моральності та відповідальності. Освітня діяльність, в першу чергу, орієнтована на досягнення певного образу людини, що має пріоритетне значення для суспільства у існуючих історичних та соціокультурних умовах. Сучасним національним виховним ідеалом є високоморальний, творчий громадянин України, який переймається за долю Батьківщини як свою особисту, усвідомлює відповідальність за сьогодення та

майбутнє своєї країни, укорінений у духовних та культурних традиціях власного народу (Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України, 2019).

Сучасні євроінтеграційні процеси, що носять динамічний і безперервний характер політичних, фінансово-економічних та соціальних перетворень на основі сформованих стандартів забезпечення безпеки, миру та ресурсного збалансування у рамках європейського цивілізаційного простору, вимагають вирішення сукупності проблемних питань у всіх сферах (Приходько, 2019). Освітня галузь повинна забезпечити конкурен-

тоспроможність української держави на теренах європейського простору та її людського капіталу (індивідуального, корпоративного, а також національного), створюючи умови для потужного економічного розвитку.

У цих умовах набуває нового змісту значення і значущість позашкільної освіти. З одного боку, певна уніфікація процесу шкільного навчання, втіленням якої є система зовнішнього незалежного оцінювання, об'єктивно призводить до обмеження поля можливостей творчої самореалізації учнів у межах загальної середньої освіти. З іншого боку, саме інтелектуально активна та творча особистість є основним і найціннішим елементом національного людського капіталу найбільш розвинених країн.

Дослідження показують, що саме система позашкільної освіти дає можливість учню сформувати творчі та пошукові навички у найбільш ефективній формі. Заклади позашкільної освіти, що здійснюють роботу за науково-технічним напрямом, забезпечують варіативність технічної творчості дітей, а також створюють умови для їх особистісного і професійного самовизначення.

Аналіз досліджень. Враховуючи актуальність проблеми становлення і трансформації системи позашкільної освіти, питання розвитку науково-технічного напрямку позашкільної освіти знаходять відображення у працях багатьох вчених. Зокрема, Л. Яременко досліджує специфіку та перспективи функціонування закладів позашкільної освіти в умовах реформування освітньої системи України. У роботі О. Шевченка проведено аналіз проблем функціонування гуртків початкового технічного профілю, що входять до структури науково-технічного напрямку позашкільної освіти. В дослідженні О. Козирод проаналізовані особливості формування і розвитку закладів позашкільної освіти в Україні, які здійснюють освітню діяльність за науково-технічним напрямом. Наукові дослідження авторського колективу (А. Бойко, В. Вербицький, О. Литовченко, В. Мачуський і ін.) відображають перспективи інноваційного розвитку закладів позашкільної освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».

Мета статті – провести аналіз стану функціонування гуртків науково-технічного напрямку позашкільної освіти в умовах воєнного стану та євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу. Освіта, без перебільшення, відіграє ключову роль у формуванні людського капіталу кожної із країн. При цьому, загальна середня освіти, формує базові знання, а також найважливіші навички критич-

ного мислення, пошуку та аналізу інформації, використання отриманих знань у реальних життєвих ситуаціях. Позашкільна освіта, як компонент освітньої системи України, є ефективним інструментом соціалізації дітей, адже надає можливість вільного вибору учнями сфери докладання своїх освітніх зусиль, формуючи в учнів ініціативність, зацікавленість і вмотивованість у процесі особистісного становлення.

Науково-технічний напрям позашкільної освіти спрямований на реалізацію допрофільної підготовки учнів, ранньої професійної орієнтації дітей і молоді, ступеневої профільної технічної підготовки учнів до навчання у закладах професійної та вищої технічної освіти, шляхом практичного оволодіння поглибленими знаннями й компетентностями у різних галузях науки і техніки. Первинною ланкою серед гуртків науково-технічного напрямку позашкільної освіти є гуртки технічного моделювання. Вони відіграють найважливішу роль у розвитку внутрішньої мотивації учнів до занять технічною творчістю, формуванні базових політехнічних навичок дітей молодшого шкільного віку та їх самовизначенні для обрання профілю у подальшому навчанні (Козирод & Титаренко, 2020: 26).

Для учнів середнього і старшого шкільного віку, що мають здібності і потреби у реалізації технічної творчості пропонується закладами позашкільної освіти велика кількість гуртків за п'ятьма профілями: інформаційно-технічним, спортивно-технічним, предметно-технічним, художньо-технічним та виробничо-технічним.

В рамках гуртків інформаційно-технічного профілю учні мають змогу набути практичних умінь і навичок із застосування інформаційно-комунікаційних технологій у різноманітних сферах, працюючи з прикладним програмним забезпеченням. До даного профілю належать гуртки з основ програмування, 3D моделювання, основ комп'ютерної графіки та анімації тощо.

Гуртки спортивно-технічного профілю пропонують учням опанувати основи технологій авто-, авіа-, судно- і ракетно-моделювання, а також радіотехніки. На заняттях відповідних гуртків діти мають змогу на практиці використати отримані знання, шляхом виготовлення і випробування різних видів діючих моделей.

Творчі об'єднання, які реалізують позашкільну освіту за предметно-технічним профілем спрямовані на ознайомлення учнів із актуальними досягненнями в сфері науки і техніки, зокрема робототехніки. Під час гурткової роботи учні розширюють свої знання з фізики і математики, а

також проводять науково-дослідницьку роботу, створюючи технічні моделі, механізми та інші технічні об'єкти, дотримуючись відповідних стандартів. До даного профілю належать гуртки робототехніки, радіоелектронного конструювання, конструювання транспортної техніки, конструювання повітряних зміїв, фізико-математичний гурток та ін.

Художньо-технічний профіль позашкільної освіти має на меті забезпечити роботу гуртків для залучення учнів до художньої технічної творчості та дизайну. Під час навчання у гуртках даного профілю діти набувають навичок малювання і креслення, створення та обробки цифрової фотографії. Сьогодні найбільш поширеними гуртками художньо-технічного профілю є цифрова фотографія, художнє конструювання з паперу, моделювання і виготовлення сувенірів, паперопластика, оригамі, архітектурне моделювання, технічний дизайн.

Гуртки виробничо-технічного профілю позашкільної освіти спрямовані на реалізацію професійної підготовки учнів з різних технічних спеціальностей. Під час занять вихованці здобувають знання з організації сучасного виробництва у поєднанні з виробничою практикою у спеціальних навчальних майстернях. Залучення учнів до таких гуртків позитивно впливає на усвідомленість вибору професії у технічній сфері.

Важливо зауважити, що останнім часом спостерігається скорочення кількості гуртків спортивно-технічного та виробничо-технічного профілів, проте відбувається розширення попиту на гуртки інформаційно-технічного і предметно-технічного профілів. Це є досить природним, адже у кожен з періодів функціонування гуртків науково-технічного напрямку в закладах позашкільної освіти вони відображали соціально-економічні потреби держави, напрями її розвитку та промислові інтереси. При цьому вони були важливим чинником різностороннього гармонійного розвитку підрастаючого покоління.

Статистичні дані свідчать про постійне зменшення кількості профільних закладів, які забезпечують освітню діяльність за науково-технічним напрямом. Якщо у 90-х рр. в Україні налічувалося 340 закладів даного типу, то у 2020 році їх кількість становила вже 173. Відповідно до офіційних даних МОН України в 2023 році кількість центрів, клубів та будинків науково-технічної творчості учнівської молоді, а також станцій юних техніків, що є профільними закладами позашкільної освіти, скоротилася до 149. Тобто за три роки в Україні було реорганізовано 74 профільних заклади науково-технічного напрямку. Дослідники пов'язують

таку динаміку зі зміною соціально-економічних умов та тривалим занепадом у науково-технічній сфері, зокрема скороченням виробничих потужностей у країні, недостатністю фінансових ресурсів та ін. (Шевченко, 2021: 283). Досить значним чинником, що вплинув на закриття окремих закладів позашкільної освіти є воєнні дії, що відбуваються на значній території України. Деякі заклади опинилися в умовах окупації або отримали фізичні ушкодження внаслідок бомбардувань, що унеможливило їх подальшу роботу.

Потрібно констатувати, що саме економічне становище у державі та загальноосвітіві тенденції зумовили необхідність перегляду підходів до організації освітнього процесу у закладах позашкільної освіти. Реорганізація профільних закладів позашкільної освіти стала викликом і водночас можливістю для більш широкого охоплення дітей та молоді гуртковою роботою у напрямку технічної творчості.

Попри скорочення кількості профільних закладів позашкільної освіти науково-технічного напрямку, кількість гуртків даного напрямку залишається однією з найвищих – 8870, що становить 17,5% від загальної кількості. Сьогодні до гуртків науково-технічного напрямку задіяно 131 183 учні, зокрема у комплексних закладах – 72 394 учні, а у профільних – 58 789 учнів (Позашкільні навчальні заклади державної і комунальної форм власності МОН України та приватної форми власності, 2023).

Дослідники відзначають, що умови військового стану вимагають пошуку і впровадження нових підходів до організації та забезпечення якості позашкільної освіти, зокрема перегляду мережі закладів позашкільної освіти у територіальних громадах і містах, а також напрямів їх діяльності. Однією із потреб в умовах війни є розвиток мережі гуртків і творчих об'єднань науково-технічного напрямку позашкільної освіти та більш широкому залученні до навчання них дітей і молоді. Зокрема відзначається, що передумовою для забезпечення якості позашкільної освіти в Україні є формування системи підготовки кваліфікованих педагогічних кадрів персоналу. Сьогодні все більше уваги вимагають питання підвищення престижності педагогів позашкільної освіти, шляхом забезпечення умов фінансування педагогічної праці, створення системи стимулювання молодих педагогів та підготовки педагогів для системи позашкільної освіти (Лондар, Гапон & Барабаш, 2023: 96).

В умовах євроінтеграції українського освітнього простору спостерігаються процеси інноваційного розвитку системи позашкільної освіти у відповідності до тенденцій загальноєвропейської

гуманістичної освітньої парадигми (Бойко & Вербицький, 2023). Ці процеси зумовлюють необхідність розробки і впровадження у практику гуртків науково-технічного напрямку нових освітніх моделей, перегляду змісту навчальних програм, форм і методів навчання учнів у гуртках. Набуття учнями у гуртках технічної творчості знань, умінь і практичних навичок має обов'язково трансформуватися у досвід пізнання оточуючого світу та сприяти знаходженню власного місця у ньому. Це може стати можливим лише за умови обґрунтування сучасних методологічних основ позашкільної освіти учнів у гуртках науково-технічного напрямку. Розв'язання даної проблеми набуває особливої актуальності у контексті розробки теоретичних основ розвитку освіти дітей і молоді у вільний час від навчання у закладах загальної середньої освіти час, а також забезпечення системи виховання майбутніх поколінь.

Реагуючи на прогресивні зміни у міжнародному освітньому просторі, українське суспільство має потребу у забезпеченні рівних можливостей для освіти, соціалізації і професійного самовизначення молоді у закладах позашкільної освіти. Окремим викликом є створення інклюзивного та безбар'єрного освітнього простору у гуртках науково-технічного напрямку, яке б відповідало принципам недискримінації та особистісної багатоманітності. Ці зміни відбуваються на найвищому рівні, знаходячи відображення у нормативно-правовій базі, що регламентує організацію позашкільної освіти.

Національною стратегією із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року визначені основні її напрями, серед яких: інформаційна, цифрова та освітня безбар'єрність. В рамках освітньої безбар'єрності актуалізується неформальна освіта та важливість визнання її результатів, необхідність створення інклюзивного освітнього середовища, оцінки особливих освітніх потреб та створення системи раннього втручання (Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року).

Особливої актуальності питання безбар'єрності в умовах гурткової роботи за науково-технічним напрямом набули внаслідок російсько-української війни. Сьогодні велика кількість учнів втратили можливість були залученими до гуртків технічної

творчості та не можуть в повній мірі реалізувати власні потреби. Вирішення даної проблеми лежить у площині діджиталізації освітнього процесу та реалізації дистанційного навчання у гуртках.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі організації гурткової роботи за науково-технічним напрямом є не лише модною тенденцією в освіті, а й необхідністю. Для забезпечення широкої доступності учнів до технічної творчості заклади позашкільної повинні використовувати у процесі навчання різноманітні інформаційно-комунікаційні засоби для забезпечення дистанційного навчання та розширення методів очного навчання. Як виявилось, за допомогою інформаційно-цифрових технологій можливо організувати не лише гурткові заняття, а й масові заходи: челенджі, змагання, конференції, творчі вечори тощо.

Висновки. Українська держава знаходиться на вирішальному етапі свого розвитку, виборюючи своє місце на міжнародній арені. У значній мірі результати російсько-української війни залежать від зусиль освітньої системи, яка повинна забезпечити виховання високоморальних громадян-патріотів, які будуть здатні боротися за незалежність та працюватимуть для економічного зростання своєї Батьківщини.

Система позашкільної освіти володіє значним потенціалом у формуванні національної ідентичності молоді на основі моральних цінностей, знань про українську культуру, практико орієнтованої діяльності. Аналіз мережі профільних закладів позашкільної освіти та гуртків науково-технічного напрямку показав, що у воєнні роки відбулося її скорочення, проте досі гуртки технічної творчості посідають перше місце серед усіх напрямків позашкільної освіти.

Найважливішими векторами освітньої діяльності гуртків науково-технічного напрямку в умовах воєнного часу є: формування у вихованців національної ідентичності; відновлення історичної пам'яті про здобутки українських вчених і культурних діячів; підтримка сучасних борців за незалежність України; утвердження європейських цінностей в українському суспільстві; реалізація принципів безбар'єрності та доступності; діджиталізація освітнього процесу у гуртках; підготовка молоді до післявоєнного відновлення держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко А., Вербицький В. Інноваційний розвиток позашкільної освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»: методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 223 с.
2. Козирод О., Титаренко В. Вітчизняний досвід діяльності закладів позашкільної освіти з науково-технічної творчості учнів. Українська професійна освіта. 2020. № 8. С. 19-28.

3. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Наказ МОН України № 1038 від 29.07.2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>.

4. Лондар Л., Гапон В., Барабаш О. Інформаційні аспекти забезпечення функціонування позашкільної освіти в Україні в умовах воєнного стану. Освітня аналітика України. №5(26). 2023. С. 81-100.

5. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 366-р від 14 квітня 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>.

6. Позашкільні навчальні заклади державної і комунальної форм власності МОН України та приватної форми власності (станом на 01.01.2023р.). Інформаційний бюлетень ДНУ «Інститут освітньої аналітики». 2023. URL: <https://iea.gov.ua/wpcontent/uploads/2023/05/byuletен-1-pz-derj-kom-priv-2023.xlsx>.

7. Приходько А. Євроінтеграційні процеси в Україні: становлення та розвиток. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2019. Том 30 (69). № 6. С. 92-97.

8. Шевченко О. Проблеми функціонування початкового технічного профілю позашкільної освіти в сучасних умовах. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 42. Том 2. С. 280-285.

REFERENCES

1. Boiko A., Verbytskyi V. (2023) Innovatsiyni rozvytok pozashkilnoi osvity v umovakh realizatsii kontseptsii «Nova ukrainska shkola» : metodychni posibnyk [Innovative development of out-of-school education in the context of the implementation of the «New Ukrainian School» concept: methodological guide]. Ivano-Frankivsk. 223 p. [in Ukrainian].

2. Kozyrod O., Tytarenko V. (2020) Vitchyzniani dosvid diialnosti zakladiv pozashkilnoi osvity z naukovo-tekhnichnoi tvorchosti uchniv [Domestic experience of the activities of after-school education institutions on the scientific and technical creativity of students]. Ukrainska profesiina osvita, 8. 19-28. [in Ukrainian].

3. Kontseptsia natsionalno-patriotichnoho vykhovannia v systemi osvity Ukrainy [The concept of national-patriotic education in the education system of Ukraine]. Nakaz MON Ukrainy No 1038 vid 29.07.2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374718.pdf>. [in Ukrainian].

4. Londar L., Hapon V., Barabash O. (2023) Informatsiini aspekty zabezpechennia funktsionuvannia pozashkilnoi osvity v Ukraini v umovakh voiennoho stanu [Informational aspects of ensuring the functioning of extracurricular education in Ukraine under martial law]. Osvitnia analityka Ukrainy, 5(26). 81-100. [in Ukrainian].

5. Natsionalna stratehiia iz stvorennia bezbar'єrnoho prostoru v Ukraini na period do 2030 roku [National strategy for creating a barrier-free space in Ukraine for the period until 2030]. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy No 366-r vid 14 kvitnia 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>. [in Ukrainian].

6. Pozashkilni navchalni zaklady derzhavnoi i komunalnoi form vlasnosti MON Ukrainy ta pryvatnoi formy vlasnosti (2023) [After-school educational institutions of state and communal forms of ownership of the Ministry of Education and Culture of Ukraine and private forms of ownership]. Informatsiinyi biuletен DNU «Іnstitut osvithoi analityky». URL: <https://iea.gov.ua/wpcontent/uploads/2023/05/byuletен-1-pz-derj-kom-priv-2023.xlsx>. [in Ukrainian].

7. Prykhodko A. (2019) Yevrointehratsiini protsesy v Ukraini: stanovlennia ta rozvytok [European integration processes in Ukraine: formation and development]. Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. Vernadskoho, 30 (69), 6. 92-97. [in Ukrainian].

8. Shevchenko O. (2021) Problemy funktsionuvannia pochatkovoho tekhnichnoho profilu pozashkilnoi osvity v suchasnykh umovakh [Problems of functioning of the initial technical profile of after-school education in modern conditions]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, 42 (2). 280-285. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 02.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

